

Velfærdsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1260 København K

Den 5. marts 2008
Ref.
D.nr.2006/00105-181

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede har med tak modtaget forslag til lov om social service og lov om friskoler og private grundskoler m.v. i høring.

Det er et vigtigt lovforslag, som indeholder bestemmelser, der blandt andet vil skabe mere fleksible hjælperordninger, give forældre til børn med funktionsnedsættelser mulighed for at hjemmetræne deres børn og forankre det sociale tolkeprojekt i lovgivningen. Der er tale om væsentlige områder, der kan bidrage til ligebehandlingen af mennesker med funktionsnedsættelser. Vi må derfor beklage, at lovforslaget er fremsendt med en høringsfrist på 3 dage. På grund af denne meget korte høringsfrist vil vi forbeholde os mulighed for at komme med yderligere bemærkninger efterfølgende.

Vi har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Til bestemmelserne om fleksible hjælpeordninger

Hjælperordningerne er en ydelse, som i høj grad kan bidrage til, at mennesker med funktionsnedsættelser får mulighed for at tilrettelægge deres liv og dagligdag, som det passer bedst til deres ønsker og behov - på lige fod med alle andre. Det er derfor glædeligt, at der er fokus på at gøre denne ordning mere fleksibel således, at flere kan benytte sig af den.

Vi vil dog indledningsvis beklage, at man har valgt ikke at inddrage børn med funktionsnedsættelser og deres familie i målgruppen for denne ordning. I andre lande blandt andet Sverige, Norge og England er det muligt at bevilge brugerstyret personlig assistance i tråd med hjælperordningerne til børn og deres familier. Erfaringerne fra disse lande viser overordnet, at der er en meget høj brugertilfredshed med brugerstyret personlig assistance også for denne brugergruppe. Tilfredsheden udspringer primært af den mulighed for fleksibilitet og kontrol, den enkelte familie får, når de selv kan tilrettelægge, hvordan og hvornår hjælpen skal gives. For børnene kan brugerstyret personlig assistance betyde, at de får en større personlig frihed og uafhængighed af deres forældre i takt med, at de bliver ældre. Også over-

gangen fra barn til voksen og processen med at flytte hjemmefra kan lettes, når afhængigheden af forældrene mindskes som følge af, at andre end forældrene kan give barnet eller den unge personlig assistance. Vi vil derfor opfordre til, at Velfærdsministeriet tager udgangspunkt i de erfaringer og skaber mulighed for at også børn med funktionsnedsættelser og deres familier kan blive omfattede af hjælperordningerne.

Vi vil endvidere bemærke, at hvis hjælperordningerne skal fungere effektivt, er det afgørende, at der kan skaffes personale til at varetage hjælperfunktionerne. En forudsætning herfor er blandt andet, at hjælpernes løn- og ansættelsesforhold er velordnede og sammenlignelige med løn- og arbejdsvilkår for ansatte, der varetager tilsvarende arbejdsopgaver i andre funktioner. Der må derfor med det samme sættes ind for at sikre dette. Kommunerne skal også kontinuerligt have fokus på at sikre hjælperne kurser, uddannelse og faglig sparring

Vi har her ud over følgende bemærkninger til lovforslaget og bemærkningerne:

Opsplitningen af arbejdsgiver og arbejdsleder ansvaret

Opsplitningen af arbejdsgiver og arbejdslederansvaret vil føre til at flere får mulighed for at benytte sig af brugerstyret hjælp. Det er meget positivt. Denne opsplitning vil fx gøre det nemmere for personer med kognitive funktionsnedsættelser at benytte sig af hjælperordningerne.

Vi vil dog i den forbindelse bemærke, at det fremgår af rapporten om BPA i Skandinavien, at mennesker med kognitive funktionsnedsættelser kan have brug for yderligere tiltag for til fulde at kunne få glæde af ordningen. Der nævnes muligheden for en medarbejdsleder samt en advokat/bisidder funktion. Disse tiltag har ikke fundet vej til lovforslaget. Tvært imod fremgår det, at en forudsætning for begge ordninger er, at borgeren kan varetage arbejdslederrollen. Vi vil derfor foreslå, at man skaber en forankring af modeller, der kan sikre, at mennesker med kognitive funktionsnedsættelser ikke udelukkes fra at anvende hjælperordningerne.

Flere andre lande har gode erfaringer med brugerstyrede foreninger til at varetage arbejdsopgaver, det er derfor positivt, at der afsættes midler til at igangsætte brugerstyrede foreninger.

Forsøgsordning i relation til mennesker der modtager et botilbud

Vi vil gerne understrege væsentligheden af den forsøgsordning der iværksættes angående muligheden for at være bruger af en hjælperordning som botilbudsbeboer. Vi anser det for afgørende, at mennesker der modtager et botilbud ikke begrænses i deres mulighed for at vælge mellem forskellige ydelser og dermed tilrettelægge den hjælp som passer bedst ind i deres liv. Vi ser derfor frem til, at det også bliver muligt for botilbudsbeboere at nyde godt af den fleksibilitet og mulighed for brugerstyring som hjælperordningerne giver adgang til.

Også i denne forbindelse er ovenstående vedrørende støtte til at varetage arbejdslederfunktionen væsentlig.

Aktivitetsniveauet

Ophævelsen af aktivitetsniveauet er en positiv udvikling, der vil give flere brugere adgang til brugerstyret hjælp efter § 96.

Muligheden for at tilbyde hjælperordning til personer der ikke umiddelbart er omfattet af personkredsen for § 96, stk. 1

Det er en god tilføjelse, at give kommunerne denne mulighed for at sikre sammenhængende og brugerstyret hjælp, til de borgere der ønsker det og har behov herfor. Vi forudsætter, at kan formuleringen i bestemmelsen ikke får den betydning, at afgørelser ikke kan påklages. Det er væsentligt, at en eventuel uoverensstemmelse mellem borger og kommune vedrørende, hvorvidt en hjælperordning er den bedste helhedsorienterede hjælp for borgeren kan prøves for en ankeinstans.

Målene for evalueringen

Det fremgår ikke, hvordan disse mål er kommet til verden, eller hvorfor lige præcis disse måltal er ønskelige. Hvorfor er det fx et mål, at halvdelen af brugerne overdrager arbejdsgiveransvaret til andre. Målet må vel være, at de brugere der ønsker at overdrage arbejdsgiveransvaret eller administrationen har mulighed for at gøre dette, og at de der ikke ønsker denne løsning selv fortsætter som arbejdsgivere. Det er ikke formålstjenstligt, at procentsatser ikke kommer til at tegne hele billedet i en evaluering.

Til bestemmelserne om hjemmetræning af børn med funktionsnedsættelser

Det er meget positivt, at de forældre der ønsker at hjemmetræne deres børn nu sikres økonomisk mulighed til dette. Vi vil dog gerne understrege væsentligheden af, at der kontinuerligt arbejdes med at skabe, udbygge og vedligeholde alternative og supplerende offentlige tilbud, sådan at hjemmetræning er et valg for forældrene men aldrig en nødvendighed som følge af manglende offentlige tilbud af tilstrækkelig kvalitet og omfang. I den forbindelse er det også vigtigt, at de offentlige tilbud bliver bedre til at sikre, at forældrene oplever medbestemmelse og indflydelse på deres barns hverdag.

Indledningsvis må vi endvidere bemærke, at børn ifølge Børnekonventionen sikret en ret til inddragelse i sager der vedrører dem. Der skal derfor indskrives en forpligtelse til at høre barnet. Der skal også lægges vægt på børns udtryk, selvom disse måske ikke er verbale, men kan ses gennem leg, tegning eller anden nonverbal aktivitet eller kommunikation. Denne pointe er understreget både i UNICEF's implementeringshåndbog til Børnekonventionen og FN's manual til stater vedrørende rapportering til menneskerettighedsorganer.

Vi har her ud over følgende bemærkninger:

Kombination med andre tilbud

Vi er glade for, at der i lovforslaget gives mulighed for, at hjemmetræningen kan udføres helt eller delvis i hjemmet. Der kan således laves fleksible tilbud der indeholder en kombination af tilbud uden for hjemmet fx et dagtilbud og hjemmetræning. Det betyder også, at der kan tilrettelægges tilbud, hvor barnets behov for samvær med andre børn og social udvikling kan tilgodeses samtidig med, at barnet modtager hjemmetræning. Det er i den forbindelse væsentligt at der er et tilstrækkeligt antal deltidspladser i de relevante tilbud.

I det omfang der er tale om en kombination af undervisning og træning i hjemmet, er det væsentligt, at der er fokus på at sikre, at undervisningstilbuddet kan skelnes fra træningstilbuddet – ikke mindst af hensyn til, at forældrene ved, hvilke dele af en afgørelse der skal påklages efter hvilket system i tilfælde af afslag eller delvise afslag. Det er endvidere væsentligt, at det understreges i vejledninger på begge sektorområder, at kommunen har en forpligtelse til at føre tilsyn med såvel træning som, at undervisningspligten overholdes.

Dækning af udgifter

Det er positivt, at der er taget højde for at de familier der vælger at hjemmetræne deres børn kan få de udgifter de har i forbindelse hermed dækket.

Tilsyn

Vi finder det positivt, at der fastsættes regler for tilsyn med barnets trivsel i relation hjemmetræningen. Vi er dog uforstående for hvorfor man i bemærkningerne skriver at der også skal føres tilsyn med søskende og familiens trivsel som helhed. Et sådant tilsyn falder vel ind under den tilsynsforpligtelse kommunen i forvejen har efter serviceloven. I stedet bør det understreges i bemærkningerne at familien tilbydes løbende rådgivning i forbindelse med træning af barnet i hjemmet.

Revision af loven

Det foreslås i lovforslaget, at loven revideres i forbindelse med at loven revideres i forbindelse med resultaterne fra undersøgelsen om Doman og Family Hope metoderne foreligger. Det må understreges, at resultaterne vedrørende disse to metoder kun bør være en del af den samlede revidering. Der er store forskelle på de enkelte træningsprogrammer og resultater vedrørende et kan derfor formentlig ikke uden videre overføres på et andet. Også fx den planlagte forskningsmæssige undersøgelse af effekten samt forældretilfredshedsundersøgelsen samt relevant udenlandsk forskning bør derfor inddrages i revisionen.

Efterfølgende bekendtgørelse

En del af reguleringen af muligheden for hjemmetræning gives der i lovforslaget hjemmel til at Velfærdsministeriet efterfølgende fastsætter i bekendtgørelsesform. Det er nærmere fastlæggelse af regler vedrørende udredning, visitation, samarbejde med forældrene, tilrettelæggelsen af hjælpen, dokumenterbarhed, tilsyn, opfølgning og godtgørelse af udgifter. Det er

alle punkter som vil have en ganske afgørende indflydelse på hvordan muligheden for hjemmetræning endeligt skal udmøntes. Vi vil derfor glæde os til at få denne bekendtgørelse i høring. Vi vil endvidere foreslå at man udover den nødvendige fagkundskab også inddrager repræsentanter fra forsøgskommuner samt forældrerepræsentanter i arbejdet med udfærdigelsen af disse regler således at det sikres, at al relevant erfaring inddrages.

Viden, erfaring og forskning

Slutteligt vil vi understrege, at det er væsentligt, at der i Danmark oparbejdes langt mere viden, erfaring og forskning om de forskellige træningsmetoder der findes og om deres effekter og anvendelighed i relation til træning af børn med forskellige funktionsnedsættelser. Det må derfor også sikres, at der er midler hertil.

Til bestemmelserne om tolkning

Det må indledningsvis understreges, at det er afgørende, at mennesker med behov herfor i overensstemmelse med sektoransvarlighedsprincippet sikres tolkning i forbindelse med aktiviteter på alle samfundets områder. Det er positivt, at man nu vil forankre muligheden for tolkning i forbindelse med sociale aktiviteter i lov. Det er dog væsentligt at være opmærksom på, at Det Sociale Tolkeprojekt har dækket en bred variation af aktiviteter på mange forskellige samfundsområder. Hvis alle disse aktiviteter ikke er dækket af denne nye bestemmelse, må der med det samme tages initiativ til, at tolkning til disse aktiviteter sikres eventuel i lovgivning på andre sektorområder. Dette må ske, inden Det Sociale Tolkeprojekt kan lukke helt.

Vi har her ud over følgende bemærkninger:

50 timers grænsen

Der var ikke en sådan grænse i Det Sociale Tolkeprojekt. En sådan grænse vil altså være en forringelse for mennesker med behov for tolkning. Erfaringerne fra Det Sociale Tolkeprojekt viser, at kun en meget lille andel af brugerne har behov for flere timer, men de der har, bør have denne mulighed. Der tages endvidere ikke højde for, at nogle tolkninger kun kan gennemføres som to-tolke opgaver. Det må i så fald ikke komme til at betyde et dobbeltforbrug for brugeren.

Krav om manglende mulighed for at kommunikere med andre uden tolk

Det er væsentligt, at det understreges, at dette krav skal forstås situationsbestemt. Nogle mennesker vil kunne deltage i nogle sociale aktiviteter (fx aktiviteter på tomandshånd) uden tolk, men vil ikke desto mindre være ganske afhængige af tolk til andre sociale aktiviteter.

Liste over sociale aktiviteter

Vi finder en udtømmende liste uhensigtsmæssig. Det vil skabe en meget ufleksibel retstilstand, der er dårligt tilpasset til en virkelighed præget af en myriade af sociale aktiviteter

tilpasset den enkeltes behov, og hvor nye former for sociale aktiviteter kontinuerligt kommer til. Det er usandsynligt, at man på forhånd kan forudsige alle de aktiviteter, hvor social tolkning kan være nødvendig.

Vi har ikke på nuværende tidspunkt yderlige bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Camilla Jydebjerg